

PRZYSTĄPIĆ SIĘ (41) *vb pf*

W inf -stąp- (9) *LubPs*, *RejPos* (8), -stę- (2) *RejPs*, *RejAp*; *w imp* -stę(-) (4) *RejKup*, *LubPs*, *Mącz* (2), -stąp- (1) *RejPos*; *w pozostałych formach* -stąp-

się (31), *się* (10).

inf przystąpić się (9), przystąpić się (2). ◇ *fut* 1 *sg* przystąpię się (1). ◇ 3 *sg* przystąpi się (2). ◇ 3 *pl* przystąpią się (1). ◇ *praet* 1 *sg* *m* przystąpiłem się (1). ◇ 3 *sg* *m* przystąpił się (3). ◇ 3 *pl* *m* *pers* przystąpili się (3). *subst* przystąpiły się (1). ◇ *imp* 2 *sg* przystępnij się (3), [przystąp(p) się]; -p (2), -(p) (1). ◇ 3 *sg* niech się przystąpi (1). ◇ 2 *pl* przystępnijcie się (1), przystępnijcie się (1). ◇ *con* 3 *sg* *m* by się przystąpił (2). ◇ 3 *pl* *m* *pers* by się przystąpili (1). ◇ *con praet* 2 *sg* *f* byś się była przystąpiła (1). ◇ *part praet act* przystąpiwszy się (8).

Sł stp, *Cn brak*, *Linde XVI w.* (trzy z niżej notowanych przykładów) *s.v.* *przystąpić*.

1. Zbliżyć się, zwykle z niewielkiej odległości; *accedere Vulg*, *PolAnt*; *appropinquare PolAnt*; *assistere*, *astare Mącz* (41) :

a. Podejść bliżej, zrobić kilka kroków ku komuś a. czemuś (34) : *BibRadz Gen* 18/23; *Asta atque audi Prziłtępnij się słuchay. Mącz* 417d; *RejPos* 141; *Rzekł Heliałz do ludu/ chodźcież też łám do mnie/ Kiedy się przyftąpili/ on potym nádobnie Pánłki ółtarz/ który był zepłówny łpráwił HistHel Cv.*

przystąpić się do kogo (11): *Thedy przyftápiwłszy się Piotr do niego/ rzekł: Panie [...] Leop Matth* 18/21; *GórnDworz* O3v; *miey o nim taką wiárę/ iáką miály ony nędzne tłúfczce/ ktore się przyftápiły do niego/ á przywiodły mu onego głuchego y niemego RejPos* 205, 209, 216, [236], 246, 259v; [*Leop Matth* 21/28 (*Linde s.v. przystąpić*); *Ná to moie pytanie iedná [Muza] z nich wyftápi/ Y zálawłszy się łzami/ do mnie się przyftápi. JurPogrzeb A2 (Linde s.v. przystąpić)*]. *Cf Zwrot*.

przystąpić się do czego (4): *Prope hunc adsiste, Prziłtępnij się do tego. Mącz* 396c; *RejPos* Ooov; *gdy otworzyli [kościól]/ [...] Dániel prosił krolá áby łpołu z nim przyftápił się do ółtarzá/ y wkazał krolowi łtopy co oni fáłeczni kłięża vdeptáli RejZwierc* 202v. *Cf Zwrot*.

przystąpić się k(u) komu (3): *BibRadz Mar* 14/45; *Y rádábys [Panno święta] się była kniemu [męczonemu Jezusowi] przyftápiłá/ A on łrogi krzyż nośic pomogła mu była SiebRozmysł H3v; Onósz ielst. iulzci w łwoiey łtárości zdzieciniał. [...] Prziłtápię się ku niemu. CiekPotr* 5. *Cf Zwrot*.

przystąpić się dokąd (2): *RejKup* cc7v; *iż káždy łrogá łmierciá vmrzeć miał/ ktoby się thám przyftápił. Tylko łám Moizelz [...] wftápił ná onę gorę RejPos* 141.

przystąpić się skąd (1): *Krol ná łwym łtolcu łiedział. [...] Burgrábiá wielki według zwyczáiu/ łzedł przed włzytkimi pány przelózonemi ku Krolowi z vnizóná pokłóná/ á przyftápiwłszy się z boku/ włóżył rękę ná koronę [...] BielKron* 329v.

cum inf (1): *w czwartý dzień przed łmierciá [...] poczęła piékná á rumianná/ y nieiáko iásniácá twarz mieć/ á wárgami rułzác. przyftápiłem się bliłko łłuchác co mowi SkarŻyw* 583.

Ze zdaniem celowym (1): *łnadz y powinowáci mogli zdáleká łtoią á niełmieią się przyłtępnij áby mi co pomogli. RejPs* 57v.

Zwrot: »blisko się przystąpić« [*w tym: do kogo* (3), *do czego* (1), [*ku komu*]] [*szyk zmienny*] (5): *gdy przychadzał [Jezus] do mieyłcá iednego á do zameczku iednego/ thedy [...] trędowáci wytoczyli się á zábieźeli mu drogę/ á nie łmieli się bliłko przyftápić do niego RejPos* 213, 200v, 202, 213; *SkarŻyw*

583; [Powthore rzekł Iozef bráciey fwei/ Profzę przyſtápíe fie bliżey ku mnie [*Accedite quaeso ad me*]. Thedy fie oni przyſtápili k niemu *BibRadz Gen 45/4 (Linde s.v. przystąpić)*].

Przen (6) :

a) *O mistycznym kontakcie między Bogiem a człowiekiem (5) :*

α) *O Bogu przychodzącym do człowieka (1) :*

Zwrot: »[do kogo] blisko się przystąpić« (1): iż do złoſliwey duſze nigdy fie bliſko Duch ſwięty przyſtąpić nie może. *RejAp 35.*

β) *O człowieku przychodzącym do Boga (4) :*

przystąpić k komu (1): Słufńnye fie tedy przyſtápíe wſfyſcy k nyemu macye/ Wy ktorzy nádemną yego ſwyętą łáfkę znacye *LubPs Iv.*

przystąpić się k czemu (1): Przyſtépicyeſz fie k tey gorze Páná Bogá ſwego/ W ktorey wyelka obfitość wſfytkyego dobrego *LubPs P5.*

Zwrot: »przystąpić się blisko [do kogo]« [szyk zmienny] (2): O nędzny nędzniku [...]/ co fie to z dáleká przypátruiefz temu Pánu ſwoiemu/ á nie ſmieſz fie przyſtápíe prze łtrách vpadkow ſwoich á niegodności ſwoich/ bliſko do niego *RejPos 183v, 183.*

b) *O szatanie [do kogo] (1) :* A coſz fie tedy nád nim [*niewiernikiem*] ſtánie? Iuż on ſrogi zbroynik á on okrutny Hetman tego ſwiátá/ [...] przyſtápi fie do niego/ á łtánie mocno v drzwi iego/ á pilno łtrzeże áby ony rzeczy iego ták źle poczęte od niego/ łzły mu w pokoju *RejPos 78v.*

α. *O drapieżnym zwierzęciu: podkraść się do stada; przen (1) :*

Zwrot: »przystąpić się blisko [do czego]« (1): iż iedno z dáleká gdzieſ wyie á nárzeka [*ów wilk dybiący na owce Pańskie*]/ [...] á nie ſmie fie iuż dziś przyſtápíe bliſko do niey [*trzody*]. *RejPos 122v.*

b. *Stanąć przed kimś; wystąpić dla wygłoszenia przemowy (3) :* rzekł Sycynius [*przedstawiciel rycerstwa*] do poſłow/ iefli máią z nimi iáką ſpráwę áby tám powiedzyeli. Przyſtápił fie Waleryus przodkiem [...]/ mowił ku poſpółſtwu: [...] *BielKron 107v.*

przystąpić się ku komu (1): łtańmy łpołem/ kto ma práwo zemną niech fie przyſtápi ku mnie. *BudBib Is 50/8.*

przystąpić się dokąd (1): Słuchayże zálie co mowi [*Izajasz*] ku tym nędznikom ktorzy łá przyczynámi łmierci iego [*człowieka wiernego*]/ thák im powiádáiąc: A wy fie łám przyſtápíe ſynowie czártowi *RejPos 321v.*

c. *Przybyć we wrogich zamiarach (2) :* Przyſtápili fie náſładownicy niecnoty/ (lecz) od zakonu twego oddalali fie. *BudBib Ps 118/150.*

przystąpić się ku komu (1): Przyſtápili fie ku mnie ci ktorzy náſłáduią złoſci/ á oddalili fie od zakonu twego. *BibRadz Ps 118/150.*

d. *Pojawić się w sposób nadprzyrodzony [do kogo na co (= w jakim celu)] (2) :* áby vpádlá przed námi ſproſna moc tego to nieprzyiacielá náſzego [*czarta*]/ á Anyeli twoi ſwięci przyſtápili fie do nas/ ná nędzne wſpomożenie náſze. *RejPos [73], [73].*

2. [*Odbyć stosunek seksualny [do kogo]:* *Accede ad ignem hunc, iam calefces plus ſatis. Przyſtápi fie do kobiety/ będziefz ciepł ná trzy zbyty. TerentMatKęť Rv.*]

Formacje współrdzenne cf STĄPIĆ.

